

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2019-1-TR01-KA204-073853

Supporting and Enhancing Common Humanistic Values and Basic Sufficiencies to Refugees on the way of Becoming Global Citizen Project

“Dünya Vatandaşı Olma Yolunda Mültecilerin Ortak İnsani Değerler Konusunda
Temel Yeterliliklerini
ve Geliştirme Projesi”

<http://commonhumanvalues.gantep.edu.tr>

**102 TOPLUMSAL YAŞAMDA KENTLEŞME VE
KURUM (URBANIZATION AND INSTITUTIONAL CULTURE)
(MODÜL II)**

"Bu proje, Erasmus+ Programı kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından desteklenmektedir. Ancak burada yer alan görüşlerden Avrupa Komisyonu ve Türkiye Ulusal Ajansı sorumlu tutulamaz."

"This project is funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

TOPLUMSAL YAŞAMDA KENTLEŞME VE KURUM KÜLTÜRÜ

Modülün Amacı

Kentlerin korunmasında kentte yaşayan bireylerin yaşadıkları kent ile kendilerini bağdaştırmaları ve bağ kurmaları yani kendilerini o mekana ait hissetmeleri gerekmektedir. Kentte yaşayan birey kendini kente ait hissetmelidir. Bireyin kendini yaşadığı yere ait hissetmesi yaşama süresi ile doğrudan orantılıdır. Ancak bazı durumlarda bu aidiyet duygusunun oluşması gecikmekte veya hiç gerçekleşmemektedir. Bu durumlardan en önemlisi de göç etmek ve bireyin göç ettiği yere kendini ait hissedememesidir. Dünyanın çeşitli bölgelerinde siyasi ve ekonomik istikrarsızlıklardan dolayı yaşanan çatışma ortamından ve insan hakları ihlallerinden kaçan insanlar öncelikle yaşamlarını güvenceye almak sonrasında göreceli olarak daha iyi bir hayat sürdürebileceği gelişmiş ülkelerde sığınmacı ve mülteci olmak istemektedirler. Hedef ülke konumunda bulunan gelişmiş ülkeler, özellikle AB ülkeleri, mülteci ve sığınmacıların AB ülkeleri sınırları dışında kalan ülkelerde barınmalarını temin etme çabasıdadır. Göç yolları üzerinde bulunan Türkiye’de AB tarafından tampon bölge olarak görülmektedir. Bu nedenle artan nüfusun gıda ve istihdam ihtiyacı büyümekte, bu da daha çok tarıma ve sanayiye ihtiyacı doğurmaktadır. Artan tarım, endüstri ve kentleşme ise beraberinde doğal kaynakların israfı ve çevre kirliliğine neden olmaktadır. Durum bu haldeyken çok sayıda mülteciye ev sahipliği yapan ülkelerde su kaynakları yetersiz kalmış ve planlanan birçok projede büyük değişikliğe gidilmesine neden olmuş alt yapı projelerinin planlanandan daha erken yıllara alınmasını zorunlu hale getirmiştir. Artan su tüketiminin ve kirliliğinin

URBANISATION IN SOCIAL LIFE AND CORPORATE CULTURE

Purpose of the Module

With regard to the protection of cities, city residents should associate themselves with the city they live in and establish a bond, that is, they should feel that they belong to that place. An individual living in a given city should feel himself/herself belonging to that city. The feeling of belonging to the place is directly proportional to the span of life. However, in some cases, the formation of this sense of belonging is delayed or not realised at all. The most important of these situations is migration and the individual’s not being able to feel himself/herself belonging to the place where he/she migrates. People fleeing the clash environment and human rights violations due to political and economic instability in various parts of the world, first of all, want to secure their lives and then become asylum seekers and refugees in developed countries where they can lead a relatively better life. Developed countries, especially EU countries, which are in the position of target countries, are trying to provide shelter for refugees and asylum seekers in countries outside the EU borders. Situated on the migration routes, Türkiye is regarded as a buffer zone by the EU. For this reason, food and employment needs of the increasing population are growing, which creates further need for agriculture and industry. Increasing agriculture, industry and urbanisation cause loss of natural resources and environmental pollution. Under these circumstances, water resources in the countries hosting a large number of refugees have become insufficient and caused major changes in many planned projects, making it necessary to start infrastructure projects earlier than planned. Negative effect of rising water

olumsuz etkisi atık su debisini de artırarak şehirlerin atık su projelerinin de erkene alınmasına ve dolayısıyla bu projelerin yapılması adına hizmet veren kurumları da kaynak arayışlarına sürüklemiştir. Sığınmacı/mültecilerin yoğun yaşadığı mahallelerde park ve mesire alanlarında verilen hizmetlerde aksamalara, çevre kirliliğine ve eşit hizmetin sağlanamamasına sebep olmaktadır. Bu durum kaliteli hizmet için yoğun mesai ile çalışılmasını gerektirmektedir. Ortak alan kullanılması ve korunmasında bilincin artırılması, farkındalık oluşturulması son derecede ivedilik gerektiren bir konudur. Gezeganimizin ülkeleri ve halkları giderek iç içe geçiyor. Kaderlerimiz ayrılmaz bir şekilde birbirine bağlıdır. Şu anda en önemli ihtiyaç, koruma duvarları dikmek değil, küresel bağlantı gerçeğine yanıt vermek ve herkes için sürdürülebilir bir dünya topluluğu inşa etmektir. Bu, küresel vatandaşların misyonu ve neden küresel vatandaşlığı inşa etmemiz gerektiğidir.

Bu modül 2019-1 TR01-KA204-073853 Supporting and Enhancing Common Humanistic Values and Basic Sufficiencies to Refugees on the way of Becoming Global Citizen (Dünya Vatandaşı Olma Yolunda Mültecilerin Ortak İnsani Değerler Konusunda Temel Yeterliliklerini Destekleme ve Geliştirme) Projesi kapsamında yetişkin bireylerde toplumsal yaşamda ortak değerler etrafında birlikte yaşama ve kurum kültürü oluşturma amacıyla hazırlanmıştır.

1.1 Tarihsel Süreçte Toplumsal Yaşam ve Kentlerin Doğuşu

İnsanlığın başlangıç noktası olarak kabul edilen Paleolitik Dönemde, İnsan

consumption and pollution has also increased wastewater flow rate, leading cities to move their wastewater projects to an earlier time, and therefore, also leading institutions providing services for the construction of these projects to seek resources. It causes setbacks in the services provided in parks and recreation areas, environmental pollution and the inability to provide equal services in neighbourhoods where asylum seekers/refugees densely live. This situation requires intensive work for quality service. Creating and increasing awareness on the use and protection of common areas is an issue that requires utmost urgency. Countries and peoples of our planet are increasingly intertwined. Our destinies are inextricably linked. The most urgent need right now is not to erect barriers, but to respond to the reality of global connectivity and to build a sustainable world community for all. This is the mission of global citizens and why we need to build global citizenship.

This module has been prepared with the aim of building co-existence and corporate culture around common values in social life for adults within the scope of the Project (2019-1 TR01-KA204-073853) “Supporting and Enhancing Common Humanistic Values and Basic Sufficiencies to Refugees on the way of Becoming Global Citizen”.

1.1 Social Life and Emergence of Cities in Historical Process

In the Palaeolithic period, which is accepted as the starting point of humanity, human societies were trying to survive by hunting and gathering. Caves or rock cavities were used by small groups as shelters in order to protect themselves from natural conditions and wild animals. For this reason, from the earlier periods, foundations of today's urban life were laid

toplulukları avcılık ve toplayıcılık yaparak yaşamlarını sürdürmeye çalışıyorlardı. Doğa koşulları ve vahşi hayvanlardan korunmak için küçük topluluklar halinde mağaralar veya kaya kovukları barınak olarak kullanılmaktaydı. Bu nedenle ilk dönemlerden itibaren insanların bir arada yaşama ihtiyaçlarının bir sonucu olarak yerleşim alanlarının ortaya çıkmasıyla birlikte bugünkü kent yaşamının temelleri atılmıştır. Mezolitik Dönemde göçebe hayattan yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte köy tarzında barınma ve korunma gibi ortak amaçlara hizmet eden kalıcı barınma yerleri yapılmaya başlanmıştır. Neolitik Dönemde ise bu barınakların daha fazla ihtiyacı karşılaması isteği doğrultusunda insan topluluklarının su kenarlarını ve tarıma elverişli toprakları tercih etmeye başladığı görülmektedir. Dolayısıyla bu dönemde ilk yerleşim yerleri kurulmuş ve su kenarlarına inen insanlar toprağı işlemeye başlamıştır. Bu hareketler nüfusun daha geniş alanlara yayılmasına neden olmuştur. Böylece dünyadaki ilk kentleşme hareketleri göçebe hayattan yerleşik hayata geçişin bir sonucu olarak başlamıştır. Bir araya gelen toplumlar kentleri oluşturmuş ve sonrasında hızlı ve kolay bir şekilde yerleşebilmek için kent planları yapılmıştır. İlk kentleşme hareketleri Mezopotamya'dan başlayarak Anadolu ve Yunan adalarına doğru yayılmıştır. Bu süreçte yaklaşık bin yıllık bir sürede yaşanan değişimler ve gelişmeler kentlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Öncelikle korunma ve savunma amacıyla bir araya gelen insan toplulukları zaman içerisinde ihtiyaçlarının çeşitlenmesiyle birlikte kentleşme sürecine hızlı bir şekilde giriş yapmıştır. Günlük ihtiyaçların yanı sıra eğitim, sağlık, barınma, iş, sosyal aktivite gibi bir çok ihtiyaç kent yaşamında çeşitli

with the emergence of residential areas, resulting from people's needs to live together. With the transition from nomadic life to settled life in the Mesolithic period, permanent shelters serving common purposes such as village-style shelter and protection began to be built. In the Neolithic period, it is found out that human communities started to prefer waterside and cultivable land in line with the desire for these shelters to meet further needs. Therefore, in this period, first settlements were established and people settling along the waterfront began to cultivate the land. These movements caused the population to spread over larger areas. Thus, the first urbanization movements in the world started as a result of the transition from a nomadic life to a settled life. Communities that came together formed cities, and then city plans were made in order to settle down quickly and easily. The first urbanization movements started from Mesopotamia and spread to Anatolia and Greek islands. These movements caused the population to spread on larger areas. Thus, first urbanisation movements in the world began as a result of the transition from nomadic life to settled life. Co-habiting communities formed cities, and later on, city plans were developed in order to settle down quickly and easily. The first urbanisation movements started from Mesopotamia and spread to Anatolia and Greek islands. In this process, changes and developments experienced in a thousand-year period led to the emergence of cities. First of all, human communities, which came together for the purpose of protection and defence, entered into the urbanisation process quickly with the diversification of their needs over time. In addition to daily needs, many needs such as education, health, accommodation, work and social

branş dallarının ve mesleklerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bir kentte bu alanlarda ortaya çıkan gelişmişlik o kentin zaman içerisinde aşırı göç alarak büyümesine neden olmuştur. Nitekim başlangıçta kıyı bölgeleri, ticaret bölgelerindeki kentler hızla gelişirken günümüzde, bu kentlere ilave olarak, sanayi, turizm alanında öne çıkan kentlerin hızla büyüdüğü görülmektedir. Özellikle 1950'li yıllardan itibaren kırsal nüfusun kentlere akın etmeye başlaması günümüz kentlerinin büyümesindeki hızlandırıcı faktör olmuştur.

1.2 Göç ve Kentleşme

Göç olgusu , insanlığın var oluşundan şüana kadar devam eden gelecekte de devam edecek olan dünyanın her yerinde çeşitli sebeplerle gerçekleşmiş ve gerçekleşecek bir durumdur . Dolayısıyla dünyanın ve insanlığın var oluşundan bu yana bir göç hikayesinin var olduğunu ve bu göç hikayesinde kültürlerin ve toplumların hep bir yeniden kurulum içerisinde olduğunu söylemek doğru olur. Oluşum nedenlerine göre göçler zorunlu ve gönüllü göçler olmak üzere iki başlıkta tanımlanabilir.

Gönüllü göçler planlı bir şekilde ve isteyerek yapılan göçler olmasına rağmen zorunlu göçler dış nedenlere bağlı olarak yapılmaktadır. Dolayısıyla zorunlu göçler, siyasi sebepler başta olmak üzere doğal, sosyal, kültürel ve ekonomik ama en önemlisi can güvenliğinin tehdit altında oluşundan özellikle savaşlardan dolayı bireylerin ve grupların hayata ve refaha yönelik arayışlarından ortaya çıkan bir durumdur. Savaşın yanı sıra tarımsal toprak yetersizliği, miras yoluyla toprakların parçalanması ve eşit dağıtılmayışı, tarımda makineleşme ve

activity have led to the emergence of various branches and professions in urban life. The development that emerged in these areas in a city caused that city to grow with excessive immigration over time. In fact, while cities in coastal regions and commercial regions developed rapidly, nowadays, in addition to these cities, it is observed that cities that come to the fore in the fields of industry and tourism are growing rapidly. Especially since the 1950s, the fact that rural population began to pour into the cities has been the accelerating factor in the growth of today's cities.

1.1 Migration and Urbanisation

Migration is a phenomenon that has taken place and will take place for various reasons in all parts of the world, which has continued from the existence of humanity to the present and will continue to exist in the future. Therefore, it would be correct to say that there has been a migration story since the existence of the world and humanity, and that cultures and societies are always in a process of re-establishment in this migration story. Based on their formation reasons, migration can be defined under two headings: forced and voluntary migrations.

Although voluntary migrations are planned and willing migrations, forced migrations happen due to external reasons. Therefore, forced migration is a situation that arises from people's search for life and welfare due to political, natural, social, cultural and economic reasons, but most importantly life-threatening incidents, and wars in particular. In addition to the war, insufficiency of agricultural land, fragmentation of lands through inheritance and their unequal distribution, agricultural mechanisation, and related unemployment,

buna bağı olarak oluşan işsizlik, düşük gelir, kentlerde yüksek gelir ve istihdam fırsatı ayrıca sağlık, eğitim, sosyal hayat, temiz refah bir çevre ve son olarak iyileştirilmiş altyapı çalışmalarının insanlara cazip gelmesi olarak sayılabilir.

Bu unsurlar arasında en etkili olarak gösterebileceğimiz neden, siyasi nedenlerdir. Örneğin hem göç alan hem göç veren hem de transit geçiş ülke konumu göz önünde bulundurulduğunda Türkiye birbirinden farklı bu göçlerin cazibe merkezlerinden biri haline gelmiştir. Çok uzak olmayan bir zamana dikkat çekmemiz gerekirse Suriye'de Mart 2011 yılında başlayan savaş ile milyonlarca Suriyeli sınır komşusu olan ülkelere göç etmeye başlamışlardır. Güncel veriler dahilinde bu göç kapsamında bugün Türkiye'de yaklaşık 5 milyon kişi bulunmaktadır.

Yukarıda saydığımız nedenlerden dolayı göç hareketleri iç göç ve dış göç olmak üzere de sınıflandırılabilir. Örneğin 1950'li yıllarda kırsal alanda tarım alanlarının makineli tarım ve traktör kullanımı nedeniyle daralması, kentlerde daha çok iş bulabilme ihtimali, kentin sosyal ve ekonomik çekim gücüne dönüşmesi gibi etkenlerden dolayı köylerden kentlere yapılan göçler iç göç iken 2011 yılında Suriye'den Türkiye'ye, 2022 yılında Ukrayna'dan Polonya'ya ve dünyanın diğer ülkelerine yapılan göçler dış göçler olarak sayılabilir.

1.2.1 Göçün Nedenlerine Bağlı Olarak Kentlerin Karşılaştığı Sorunlar

İnsan toplulukları zorunlu veya gönüllü olarak ülke içinde köyden kente veya ülkeden ülkeye göç edebilmektedir.

low income, high income and employment opportunities in cities, health, education, social life, a clean and prosperous environment, and finally improved infrastructure can be listed among factors that attract people.

The most effective reason among these factors is political reasons. For example, considering its location as both a country receiving and sending migrants and a country of transit, Türkiye has become one of the attraction centres of these different migrations. If we are to draw attention to a time in the not too distant past, millions of Syrians began to migrate to neighbouring countries with the outbreak of war in March 2011. According to current data, there are approximately 5 million migrants in Turkey.

Due to the reasons mentioned above, migration movements can also be classified as internal migration and external migration. For example, in the 1950s, while the migration from villages to cities was internal migration due to factors such as the decrease in agricultural areas due to the use of machinery and tractors, the possibility of finding more jobs in cities, and the city's transformation into a social and economic attraction, immigration from Syria to Turkey in 2011, immigration from Ukraine to Poland and to other countries in 2022 can be listed as external migrations.

1.1.1 Problems Cities Encounter Based on Migration Reason

Groups of people can migrate from village to city or from country to country on a compulsory or voluntary basis. In fact, this mobility continues today as it was in the past, and it is a phenomenon that will continue in the future. However, while this

Nitekim bu hareketlilik geçmişte olduğu gibi günümüzde de devam etmekte ve gelecekte de devam edecek bir olgudur. Ancak bu süreç devam ederken insan topluluklarının günlük ihtiyaçlarının yanı sıra, eğitim, sağlık, barınma, alt yapı gibi ihtiyaçlarını fedakar bir şekilde karşılayan kentler büyük sorunlarla karşılaşmaktadır. Özellikle daha önce tahmin edilemeyecek kadar büyük olan göç dalgaları kentlerin kendi kapasitelerini aşan yükler altına girmesine neden olmaktadır. Özellikle göçle beraber sosyal ve alt yapı gibi alanların kullanımları sırasında bir takım problemler kendini göstermeye başlamaktadır. Kentlerde alt yapı ve sosyal alanların ihtiyaçları planlanırken mevcut nüfusa göre planlama yapıldığından sonradan çok fazla sayıda insanın bu kullanım alanlarına ortak olması bu konuda bir takım sorunları da beraberinde getirmiştir. Örneğin kentlerde nüfusla birlikte suyun kullanım oranının ve ihtiyacının artması ancak bu ihtiyacın yeteri kadar karşılanamamaya başlaması; kanalizasyon, parklar, hastaneler, ulaşım araçları gibi ortak alanların kullanımında çıkan çeşitli problemler bunlardan bazılarıdır. Suyun israf edilmesi, İçme suyu ihtiyacının tam karşılanamaması ve su arıtma tesisleri konusunda yetersiz çalışmaların yürütülmesi, Altyapı sorunu: kanalizasyonların kapasitelerinden fazla yüke maruz kalması, kanalizasyonlara yabancı maddelerin atılması, hava kirliliği, çevre kirliliği, daha fazla ulaşım aracı talebi ve genişleyen şehir sınırları içerisindeki yolların yetersizliği, toplu taşıma araçlarında evrensel kurallara uyulmaması, kalabalık, sağlık hizmetlerinde çalışanlara aşırı yük binmesi, hastaneler ve okullar gibi kurumlarda kurumları iş akışı ve işleyişi hakkındaki kurallara karşı hassasiyet gösterilmemesi,

process continues, cities that devotedly meet these groups' daily needs, such as education, health, housing, and infrastructure face great problems. In particular, huge and unpredictable migration waves cause the cities to be under heavy burdens that exceed their own capacities. Some problems begin to show themselves during the use of areas such as social facilities and infrastructure. Since planning is done according to the current population while planning infrastructure and social area needs in cities, sharing these areas with a large number of people later has caused some problems in this regard. For example, the increase in water use rate and water need due to the population growth in cities, and yet failure to meet such need, various problems confronted in the use of common areas such as sewage, parks, hospitals, and transportation vehicles can be listed among these problems. Waste of water, inability to meet drinking water need and insufficient projects on water treatment plants, infrastructure problem, overcapacity operation of sewers, discharge of foreign materials into sewers, air pollution, environmental pollution, demand for more transportation vehicles and roads within the expanding city limits, non-compliance with universal rules in public transport, crowding, overburdened health care workers, lack of sensitivity to the rules about the workflow and functioning of institutions such as hospitals and schools, and security are among some of these problems.

In this context, there is a need to create a special and sensitive awareness about minimum and wasteless, cautious and conscious use of services and resources provided in the cities and countries that receive immigration, and the execution of

güvenlik gibi sorunlar bunlardan bazılarıdır.

Bu kapsamda göç alan kentlerde ve ülkelerde sunulan hizmetlerin ve kaynakların minimum derecede ve israf edilmeden, dikkatli ve bilinçli bir şekilde kullanımı, toplumsal saygı ve değerler çerçevesinde yürütülmesi konusunda özel bir hassasiyet farkındalığı yaratma gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu ise ortak kullanım alanlarının ve kaynaklarının kullanımını sırasında ülke coğrafyasını ortak bir şekilde paylaşan insanlar arasında, ortak insani değerler çerçevesinde birleşmesiyle gerçekleşebilir. Nitekim yoğun bir şekilde çeşitli nedenlerden dolayı göç alan Avrupa Birliği bu konuda “kaynakları verimli kullanan Avrupa” girişimini ve sürdürülebilir büyüme: daha verimli kaynak kullanan, yeşil ve rekabet edilebilir bir ekonomiye dayanarak su kaynaklarının verimli kullanılması, kanalizasyonların bilinçli kullanılması, mültecilerin verimli kaynak kullanması ve ekonomiye dolaylı katkısını sağlanması noktasında hedef ve öncelikler belirlemiş olup tüm dünya insanlığının bu hedefler doğrultusunda “dünya vatandaşlığı bilinci ve aidiyet duygusu” çerçevesinde kaynakların korunması ve bilinçli bir şekilde kullanılması ve bunları kullanırken tüm dünya insanlığının menfaatlerini gözetmesi gerekmektedir.

1.3 Kent ve Kentli Kavramı

Kent kavramı ile ilgili olarak çeşitli tanımlar yapılmakla birlikte genel olarak insanların daha çok sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde çalıştıkları, çok az insanın tarımsal faaliyetlerde bulunduğu, sağlık, eğitim, ulaşım ve iş imkânlarının

these services within the framework of social respect and values. This can be achieved by uniting people who share the same country around common human values during the use of common areas and resources.

As it also densely receives influx of migrants, the European Union has initiated “Europe using sources efficiently” attempt and the initiative of sustainable growth and determined objectives and priorities at the point of using the sources more efficiently, usage of water resources more efficiently by standing on a green and competitive economy, the conscious use of sewage, the use of sources efficiently by refugees and enabling their indirect contribution to economy. In line with these objectives, all humanity should protect resources and consciously use them within the framework of “world citizenship conscious and the sense of belonging”, while looking out for the interests of all human beings.

1.1 The Concepts of City and Citizen

Although various definitions are introduced regarding the concept of the city, we can define it as the social, cultural and physical area where people generally work in industry, trade and service sectors, very few people engage in agricultural activities, offer high number of health, education, transportation and job

opportunities, and people are in constant interaction to meet common and local needs. In these areas, people interact in many ways. The city has a vast impact on people in economic, political, technological, cultural, and educational aspects. In other words, cities are places where people continue their lives, meet their vital and social needs, and carry the

fazla olduğu, kişilerin ortak ve yerel ihtiyaçlarının karşılamak için sürekli etkileşim halinde buldukları sosyal kültürel ve fiziki alanlar olarak tanımlayabiliriz. Bu alanlarda insanlar birçok yönden etkileşim halindedirler. Kent, içinde bulunduğu insanları ekonomik, siyasi, teknolojik, kültürel ve eğitim gibi birçok açıdan etkisi altına almaktadır. Bir başka deyişle kentler, insanların yaşamlarını devam ettirdikleri, yaşamsal ve toplumsal ihtiyaçlarını karşıladıkları ve tarihsel mekân organizasyonunu geçmişten bugüne taşıyan mekânlardır. Bu mekânlar, kentli insanı çevreleyen ve ondan etkilenen tüm boyutları kapsamakta; siyasal, yönetsel, ekonomik, sosyal ve kültürel faaliyetlerin gerçekleşmesinde rol oynamaktadır. İnsanların sanayi, hizmet, ticaret gibi uğraş alanlarında çalıştığı, pek az kişinin tarımsal faaliyetlerde bulunduğu, kırsal alana göre sağlık, eğitim, ulaşım ve iş imkânlarının fazla olduğu alanlara kent denilmektedir.

“Kentli” ise “citizen”, basit bir deyişle kentte yaşayan ve kent üzerinde hak ve sorumlulukları olan kişi olarak tanımlanabilir. Ancak her ne kadar bu kadar basit bir şekilde ifade edilse de “Kentli” oldukça derin anlamlar taşıyan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Öncelikle “Kentli” kırsal hayatta yaşamayan, dolayısıyla sanayi, ticaret veya hizmet sektörlerinde çalışarak geçimini sağlayan, kentin verdiği eğitim, sağlık, iş, sosyal aktivite, modern barınma yöntemleri, modern ulaşım ihtiyaçlarından faydalanan kişi olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla “Kentli” bu imkanlardan yararlanma hakkına sahip kişi olarak tanımlanabilirken aynı zamanda bu imkanları kullanırken toplumsal sorumlulukları olan kişi olarak da

historical spatial organisation from the past to the present. These spaces encompass all dimensions that surround urban people and are affected by them and play a role in the realisation of political, administrative, economic, social and cultural activities. The areas where people work in fields of occupation such as industry, service and trade, where few people engage in agricultural activities, and where health, education, transportation and job opportunities are higher than rural areas are called cities. The areas where people work in the fields of occupation such as industry, service and trade, where few people engage in agricultural activities, and where health, education, transportation and job opportunities are more than rural areas are called cities.

“Citizen” can simply be defined as a person who lives in the city and has rights and responsibilities over the city. However, although it is expressed in such a simple way, “citizen” emerges as a concept with very deep meanings. First of all, “citizen” can be defined as a person who does not live in rural life, therefore makes a living by working in industry, trade or service sectors, and benefits from city’s education, health, work opportunities, social activities, modern housing methods, and modern transportation means. Therefore, while “citizen” can be defined as a person who has the right to benefit

from these opportunities, it can also be defined as a person who has social responsibilities while using these opportunities. For example, while a person living in the city has the right to use public transportation, it is within the scope of responsibility to comply with the social and physical rules in public transportation. Therefore, the concepts of urbanisation and

tanımlanabilir. Örneğin kentte yaşayan bir insanın toplu taşıma aracını kullanması hakkı iken toplu taşıma aracındaki sosyal ve fiziki kurallara uyulması sorumluluk kapsamına girmektedir. Dolayısıyla kentleşme ve kentlilik kavramları toplumsal yaşamın insan davranışlarında olumlu yönde ilerlemesini gerektirmektedir.

1.4 Kent Kültürü ve Kentin Sürdürülebilirliği

Kent Kültürü farklı gelenek ve göreneklerden, farklı kültürlerden gelen kişilerin, bireysel hak ve sorumluluklarının bilincine vararak, yaşadıkları kente özgün görgü ve nezaket kuralları çerçevesinde birlikte yaşama kültürüdür. Dolayısıyla kent kültürü, fiziksel, kültürel, sosyo-ekonomik, biçimsel ve tarihsel unsurlarla şekillenen; kentliler ve onların yaşam biçimlerinden oluşan, sürekli gelişen ve sürdürülebilir kent kavramını yaşatan, geçmişte de gelecekte de yer alan süreçte meydana gelen anlam yüklü bütünlük olarak tanımlanabilir. Bireylerin yaşam mekânları kentlerdir. Kentler, kırsal alanları da içine alarak büyüyen, oturma-çalışma-eğlenme fonksiyonları için bireyin tüm zamanını nasıl geçireceğini planladığı, üretim ve tüketim öğelerinin gerçekleştiği mekânlardır. Değişim ve örgütlenmeyi içeren kentleşme süreci sonucunda kent yaşam tarzının ortaya çıkması meydana gelen kültürel sonuçlardır.

Kentleşme kavramı ile birlikte meydana gelen insan davranışlarındaki olumlu sosyal değişim bireylerin kültürel değişimine neden olurken aynı zamanda bireylerin kent kültürüne sahip olmasına

citizenship require social life to advance in human behaviours in a positive way.

1.1 Urban Culture and Sustainability of City

Urban Culture is “the culture of living together” of people with different traditions, backgrounds and cultures within the framework of rules of good manners and courtesy specific to the city they are living in, by being aware of their individual rights and responsibilities. Therefore, urban culture can be defined as a meaningful integrity, which is shaped by physical, cultural, socio-economic, formal and historical elements, consists of citizens and their lifestyles, keeps the concept of a constantly developing and sustainable city alive, and occurs in the past and in the future. Living spaces of individuals are cities. Cities are places that grow by including rural areas, where an individual plans how to spend all his/her time with regard to living-working-entertainment functions, and where the elements of production and consumption take place. Emergence of the urban lifestyle as a result of the urbanisation process, which includes change and organisation, is the cultural consequence of that process.

While positive social change in human behaviours that takes place with the concept of urbanisation results in cultural change in individuals, it also causes individuals to have an urban culture. Therefore, urban culture represents citizens’ cultural accumulation and urban identity, which is the core element that symbolises a city’s values and reflects its historical and natural background. In terms of cities, the concept of identity and urban image primarily comes to the forefront visually, and covers a very broad definition

neden olmaktadır. Dolayısıyla kent kültürü kentte yaşayan insanların kültür birikimi olmanın yanı sıra o kültüre ait değerleri temsil eden, tarihin ve doğanın kente bırakmış olduğu birikimi yansıtan temel ögeyi yani kent kimliğini temsil etmektedir. Kentler açısından kimlik ve kentsel imge olgusu, öncelikle görsel olarak ön plana çıkarken doğal, coğrafi, kültürel öğeler ve sosyal yaşam normlarını da içeren oldukça geniş bir tanımlı kapsamaktadır. Kent yaşamında birey, diğer bireylerle etkileşim halindedir ve sosyal yaşamını devam ettirebilmesi için diğer bireylerle karşılıklı ilişkiye, iletişime girmek zorundadır. Dolayısıyla kent kültürü, gelenek ve görenekleri farklı, değişik kültürlerden gelen kişilerin, bireysel hak ve sorumluluklarının bilincine vararak, yaşadıkları kente özgün görgü ve nezaket kuralları çerçevesinde bir arada yaşama kültürüdür. Bu noktada kentin sadece bir mekan olmaktan öte, üzerinde kurulmuş ortak değerler ve ilişkiler sistemi ile bütün olduğu da söylenebilir.

Kentte yaşayan insanların yaşadıkları kente özgü kurallar çerçevesinde yaşama kültürünün yanı sıra çevre sorunlarının doğuşu ve artışı ile birlikte son yıllarda kentlerin sürdürülebilirliği noktasında kentlilerin etkileri ve katkıları da ön plana çıkmıştır. Giderek kirlenen, kaynakları sınırsızca tüketilen dünya üzerinde hava, su ve toprak kirliliği, biyolojik çeşitliğin azalması, çölleşme vb. sorunlar temelinde ortaya çıkan çevre olgusunun kalkınma, kentleşme, sanayileşme, nüfus artışı, yoksulluk vb. gibi farklı alanları da içerecek bir yaklaşımla ele alınması ile tartışılmaya başlanmıştır. İlk kez 1982 yılında Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından ele alınan

including natural, geographical, cultural elements and social life norms. In urban life, an individual interacts with other individuals, and he/she has to interact and communicate with other individuals in order to continue his social life. Therefore, urban culture is “the culture of living together” of people with different traditions, backgrounds and cultures within the framework of rules of good manners and courtesy specific to the city they are living in, by being aware of their individual rights and responsibilities. At this point, it can be said that the city is more than just a place, it is a whole with the system of common values and relations built upon it.

In addition to the culture of living together within the framework of the rules specific to the city, citizens' impacts and contributions have recently come to the fore in relation to cities' sustainability with the emergence and increase of environmental problems. It has been discussed that the phenomenon of environment, which has emerged due to problems such as air, water and soil pollution on the planet, which has been increasingly polluted and resources of which are limitlessly consumed, the decrease in biological diversity, and desertification, should be addressed with an approach that will also cover different areas such as development, urbanisation, industrialisation, population growth, poverty, etc. The concept of “sustainability”, which was initially addressed by the International Union for Conservation of Nature (IUCN) in 1982, projects that ecosystems, organisms, land, sea and atmosphere resources should be managed in a way that achieves optimum sustainability, and yet this should be done

Sürdürülebilirlik” kavramı insanların yararlandığı ekosistem, organizmalar, kara, deniz ve atmosfer kaynaklarının optimum sürdürülebilirliğini başarabilecek biçimde yönetilmeleri gerektiği ancak bunun ekosistemlerin ve türlerin bütünlüğünü tehlikeye atmayacak biçimde yapılmasını öngörmektedir. 1987 Brundtland Raporunda ise sürdürülebilirlik “bugünün ihtiyaçlarını, gelecek nesillerin ihtiyaç karşılama kapasitesini riske atmadan karşılamak” şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla sürdürülebilirlik, ekosistemdeki tüm çeşitliliğin ve yenilenemez kaynakların gelecek nesillere aktarılabilmesi için, insanın ekosistem üzerindeki olumsuz etkilerinin sistemin taşıma kapasitesinin üzerine çıkmayacak düzeyde tutulmasıdır. Nitekim insanların iyi olması ve ekonomik büyümenin temeli doğal kaynaklara bağlı olup insan yaşamının tüm alanlarında önem arz etmektedir. Dünya nüfusu beklentileri konusunda hazırlanan raporlar incelendiğinde ise gelecekte nüfus artışı ile birlikte kentsel nüfus oranının da büyük ölçüde yükseleceği öngörüsüne ulaşılmaktadır. Buradan hareketle; kentlerin sürdürülebilirliğinin sağlanması, bugün olduğu gibi gelecek kuşaklar için de hayati bir öneme sahip olacaktır.

Sürdürülebilir bir kentte Doğal habitat korunmalı, kentleşme planları çok iyi yapılmalı, yeşil alanlar genişletilmeli, Su kaynakları korunmalı, geri dönüşüm kültürü oluşturulmalı, çevre kirliliği önlenmeli, hava kirliliğine neden olan motorlu araç kullanımı teşvik edilmemelidir.

1.4.1 Kentin Sürdürülebilirliğine Kentlilerin Katkısı

in a way that does not endanger the integrity of ecosystems and species. In the 1987 Brundtland Report, sustainability was defined as “meeting today’s needs without endangering the capacity of future generations to meet their needs”. Therefore, sustainability is to keep the negative effects of human beings on the ecosystem at a level that does not exceed the bearing capacity of the system, in order to transfer all the diversity and non-renewable resources in the ecosystem to future generations. In fact, people’s well-being and the basis of economic growth depend on natural resources, which are important in all areas of human life. Examining the reports prepared on world population expectations, it is predicted that the rate of urban population will increase to a great extent with the increase in population in the future.

From this viewpoint, ensuring sustainability of cities will be of vital importance for future generations as it is today.

In a sustainable city, natural habitat should be protected, urbanisation plans should be well-developed, green areas should be expanded, water resources should be protected, a recycling culture should be established, environmental pollution should be prevented, and the use of motor vehicles causing air pollution should not be encouraged.

1.1.1 Citizens’ Contribution to Sustainability of the City

People’s need to live together has led to the expansion of settlement areas and the emergence of cities. The needs of

İnsanın bir arada yaşama ihtiyacı yerleşim alanlarının genişlemesine ve kentlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu mekanda her türlü ihtiyacını karşılayan insan oğlunun ihtiyaçları hiç bitmemiş ve aksine lüks kavramıyla birlikte günden güne artmıştır. Sanayileşme ile birlikte enerji ihtiyacının ortaya çıkması fosil yakıt kullanımını arttırırken kentlerdeki hızlı nüfus artışı sonucunda doğal kaynakların ölçüsüzce tüketimi çevresel ve iklimsel sorunlara neden olmuştur. Dolayısıyla insan faaliyetlerinin oldukça yoğun olduğu kentsel alanlarda iklim değişikliği başta olmak üzere çevre sorunları belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Doğal kaynakların ve çevrenin israf edilmeden gelecek kuşakların hakları göz önünde bulundurularak kullanılması "Ortak geleceğimizi" korumamız açısından tüm insanlığın ön planda tutması gereken davranışlardandır. Özellikle büyük kentler hem doğal kaynakları hızlıca tüketen, hem de kirlilik ve atıkların esas üreticisi olduğundan "Kentli" olarak tanımladığımız "kent kültürü ve kimliğine" sahip insanlara bu konuda oldukça büyük bir görev düşmektedir. Unutmayalım ki bugün sergileyeceğimiz davranışlarımızın sonuçlarına gelecek nesiller katlanacaktır. Bir bireyin bilinçsiz bir şekilde havaya veya çevreye bıraktığı kirleticiler biçim ve içerik değiştirerek etrafta dolaşabilir, doğada birikerek besin zincirimize girip insan sağlığını olumsuz etkileyebilir. Hatta bunların bazıları yüz yıllar boyunca ortadan kaybolmayıp gelecek nesillerin sağlığını tehdit edebilir. Hava kirliliğinin yüksek seviyede olduğu, içme suyunun kirlendiği bir şehirde yaşamak insan ömrünü kısaltabilir. Denizlere atılan plastikler canlıların yaşam alanlarında fiziksel değişikliklere neden olurken, ekosisteme önemli bir hasar verir ve geri

human beings, who meet all their needs in these cities, have never ended, and on the contrary, they have increased day by day due to the concept of luxury. While the emergence of energy need with industrialisation has increased the use of fossil fuels, the rapid population growth in cities has caused environmental and climatic problems due to the excessive consumption of natural resources. Therefore, environmental problems, especially climate change, have emerged in urban areas where human activities are quite intense. Use of natural resources and the environment without wasting and by considering the rights of future generations, is one of the behaviours that all humanity should prioritise in order to protect our "common future". Especially since metropolitans consume natural resources quickly and are the main producers of pollution and waste, people who have "urban culture and identity", whom we define as "citizen", have a great responsibility in this regard. Let's not forget that future generations will bear the consequences of our actions today. Pollutants that an individual unconsciously releases into the air or the environment can change form and content, circulate around, accumulate in nature, enter our food chain, and adversely affect human health. In fact, some of them may not disappear for centuries and threaten the health of future generations. Living in a city with high levels of air pollution and contaminated drinking water can shorten the span of human life. While plastics thrown into the seas result in physical changes in the living spaces of living beings, they cause significant damage to the ecosystem and cause an irreversible change. In addition to their role as the most significant pollutant, today's people, who prefer motor vehicles

dönüşü olmayan bir değişme neden olur. Her gün en kısa mesafelerde bile motorlu araçları tercih eden günümüz insanlığı en büyük kirletici rolüyle birlikte aslında en büyük zarara uğramaktadır. Aynı şehir içinde bile ana yollar üzerinde yaşayan insanlar yeşil alanların yakınında yaşayanlarda daha çok hava ve gürültü kirliliğine maruz kalmaktadır. Nitekim şu an itibariyle havaya salınan insan kaynaklı emisyonları durdursak bile daha önce salınanlar doğada varlığını sürdürecektir ve bunların etkileri yüzyıllarca hissedilecektir. Bugün israf edilen su kaynakları elbet bir gün tükenecek ve gelecek nesiller bunların sonuçlarına katlanacaktır. Tüm bu nedenlerden dolayı yaşadığımız kentlerin ve doğanın sürdürülebilirliği öncelikle insan faktörüne bağlıdır. Çünkü sorunun çözümü yine sorunun kaynağında olup; Sürdürülebilir bir kentte Doğal habitat korunması, yeşil alanların genişletilmesi, Su kaynaklarının korunması, geri dönüşüme katkıda bulunulması, çevre kirliliğinin önlenmesi, hava kirliliğine neden olan motorlu araç kullanımının azaltılması yolunda olumlu davranışlar edinmek her bireyin dünyamız hakkındaki sorumlulukları arasında yer almaktadır.

1.4.2 Kentte Nasıl Yaşanmalıdır? Kentlilik Bilinci Nedir?

Kentlerin mekânsal ve fiziksel boyutlarının yanı sıra sosyal ve ekonomik boyutları da önemli bir gerçektir. Dolayısıyla Kent, kendini oluşturan mekânsal, sosyal ve ekonomik değerlerin birleşimidir. Kentlilik ise kentte yaşayan kişilerin kent yaşamının gerektirdiği şartları ve kuralları anlamış, özümsemiş ve benimsemiş olmasıdır. Dolayısıyla kentlilik bilincine sahip olan bireyler kente

every day even for the shortest distances, actually suffer the greatest damage. Even within the same city, people living on main roads are more exposed to air and noise pollution than those living near green areas. However, even if we stop human related emissions released into the air as of now, those emitted previously will continue to exist in nature and their effects will be felt for centuries. Water resources that are wasted today will certainly run out one day and future generations will suffer the consequences. For all these reasons, the sustainability of cities and nature we live in depends primarily on human factor because the solution of this very problem is at the core of the problem. Protecting natural habitats in a sustainable city, expanding green areas, protecting water resources, contributing to recycling, preventing environmental pollution, reducing the use of motor vehicles that cause air pollution are among the responsibilities of each individual related to our world.

1.1.1 How to live in the city? What is citizenship conscious?

In addition to spatial and physical dimensions of cities, their social and economic dimensions are also an important reality. Therefore, a city is the combination of spatial, social and economic values that form it. Citizenship, on the other hand, is the fact that people living in the city understand, internalise and adopt conditions and rules required by urban life. Therefore, individuals who have citizenship consciousness exhibit behaviours specific to the city, they know that they are citizens of the city and that they are partners with other citizens, and thus they act accordingly.

özgü davranışlar sergiler, kentli olduğunu ve diğer kentlilerle paydaş olduğunu bilir ve buna uygun davranır. Aynı zamanda kentlilik bilincine sahip olan bireyler yaşadıkları kentteki diğer bireyler, kurum ve kuruluşlar ile anlamlı, güçlü ve sürdürülebilir bir bağ kurmalarının yanı sıra kendilerini o kentin bir parçası sayarak yüksek aidiyet duygusuna sahip olan bireylerdir. Bu kapsamda kentlilik bilincine sahip olan bireyler, kentin tarihi ve kültürel değerlerinin farkına varır ve bunlara sahip çıkar, yaşadığı kenti sahiplenir ve korur, kentin sunduğu fiziki ve sosyal imkanlardan faydalanırken kentte olup bitenlerle ilgili olumlu ya da olumsuz bir şekilde kendisinin de pay sahibi olduğunu bilir ve sorumluluk alır. Tüm bunlar doğrultusunda “kentlilik bilinci” kente özgü tutum ve davranışlar sergileyen bireylerde bulunmaktadır. Dolayısıyla kentte yaşayan sıradan bir bireyden “kentlilik bilincine” sahip bir bireyi ayıran en önemli fark kente karşı duyduğu sorumluluktur. Diğer bir deyimle kentli insan kendini kentli olarak hissedip, özümseyen ve kentine sahip çıkan insandır. Kentlilik bilincinin oluşumunda kenti sevmek, kente ait hissetmek, kente karşı sorumluluk duygusuna sahip olmak, kenti sahiplenmek ve korumak, kentin sorunlarına duyarlı olmak ve çözüme katkıda bulunmak oldukça önemlidir.

1.5 Kentte Ortak Sosyal ve Alt Yapı Alanları ve Ortak Doğal Kaynaklar

Dünyadaki her yerleşim merkezinde olduğu gibi kentlerde de insan yaşamının olağan bir şekilde devam etmesi için ortak sosyal ve alt yapı alanları ve kentlilerin kullandıkları ortak doğal kaynaklar bulunmaktadır. Kentlilerin

In the meantime, individuals who have citizenship consciousness are citizens who have a high sense of belonging by considering themselves part of that city, as well as establishing a meaningful, strong and sustainable bond with other individuals, institutions and organisations in their city. In this context, individuals who have urban consciousness become aware of and protect historical and cultural values of the city, own and protect the city they live in, know that they also have an either negative or positive share in what is happening in the city, while benefiting from the physical and social opportunities offered by the city, and take responsibility. Bearing all of these in mind, “citizenship consciousness” is found in individuals who exhibit city-specific attitudes and behaviours. Therefore, the most important difference that distinguishes an individual with “citizenship consciousness” from an ordinary individual living in the city is the responsibility he/she feels towards the city. In other words, a citizen is a person who feels and identifies himself as a citizen and takes care of his/her city. With regard to the formation of citizenship consciousness, values such as loving the city, feeling the sense of belonging to the city, having a sense of responsibility towards the city, owning and protecting the city, being sensitive to the problems of the city, and contributing to the solution are of crucial importance.

1.1 Common Social and Infrastructure Areas in the City and Common Natural Resources

As in every settlement in the world, there are common social and infrastructure areas and common natural resources used by citizens for the regular continuation of

kentleşme sürecinde veya kentleşmiş mekanlarda yaşamlarını sağlıklı bir şekilde idame ettirmeleri için ihtiyaç duydukları en önemli unsurlar bu ortak sosyal kullanım alanları, ortak alt yapı ve ortak doğal kaynaklardır. Kentsel alt yapı tesisleri sayesinde yerleşim birimlerine içme suyu temini, kanalizasyon, ulaşım, enerji, internet, haberleşme, katı ve sıvı atıkların bertarafı ile ilgili hizmetler verilirken, ortak sosyal alanlarda, park, bahçe, dinlenme mekanları, mahalleler, sokaklar, caddeler, apartmanlar, okullar, hastaneler, kamu/özel kurum ve kuruluşları, spor tesisleri gibi mekanlar yer almaktadır. Bu saydıklarımızı tek bir bütün olarak düşündüğümüzde bir çok farklı sistemden meydana geldiğini ve bunlarının her birinin sürdürülebilirliği ve sosyal kurallar çerçevesinde kullanılmasının kentsel gelişime etkilerinin olduğunu görürüz. Her şeyden önce kentsel alt yapı alanları neredeyse tamamı farklı teknolojik ve disiplinlerarası uzmanlıklar gerektirmekte ve daha önce alt yapı tesisleri sadece elektrik, su, kanalizasyon ve yolları içerirken bu gün doğalgaz, telefon, internet gibi yeni alt yapı tesislerini içermektedir. Nitekim dünya nüfusunun yarıdan fazlasının kentlerde yaşadığını düşünürsek bu durum kentsel alt yapı tesislerinin ve ortak sosyal yaşam alanlarının günümüzde ve gelecekte insanoğlu için çok daha önemli olduğunu/olacağını göstermektedir. Bu kapsamda dünyada küresel ısınma ve iklim değişikliği, ekolojik ayak izlerinin etkisi, doğal kaynak stoklarımızın azalması, doğal ve yenilenebilir kaynakların sürdürülebilir ve etkin kullanımı gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

human life in cities. These common social usage areas, common infrastructure and common natural resources are the most important elements that citizens need in order to maintain their lives in the urbanisation process or in urbanised spaces in a healthy way. Thanks to urban infrastructure facilities, services related to drinking water supply, sewage, transportation, energy, internet, communication, solid and liquid waste disposal are provided to settlements, while places such as schools, hospitals, public/private institutions and organisations, sports facilities, parks, gardens, resting places, neighbourhoods, streets, avenues, and apartments can be listed among common social areas. When we consider the above-mentioned areas as a whole, we see that they consist of many different systems, and that their sustainability and their use within the framework of social rules have effects on urban development. First of all, almost all of the urban infrastructure areas require different technological and interdisciplinary expertise, and while infrastructure facilities previously included only electricity, water, sewage and roads, today they include new infrastructure facilities such as natural gas, telephone and internet. In fact, considering that more than half of the world's population lives in cities, this shows that urban infrastructure facilities and common social living spaces are and will be much more important for human beings today and in the future. In this context, global warming and climate change, the impact of ecological footprint, the decrease in our natural resource stocks reveal the necessity of sustainable and effective use of natural and renewable resources.

Kentte Ortak Sosyal ve Alt Yapı Alanlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Su
2. Elektrik
3. Park, Bahçeler
4. Kanalizasyon
5. Toplu Taşıma
6. Trafik, Yollar ve Otoparklar
7. Kamusal Alanlar(Okullar, Üniversiteler, Sağlık Merkezleri, Hastaneler...vb)
8. Kütüphaneler
9. Sosyal Tesisler...

1.2 Kurum Kültürü

Kent Yaşamında Ortak Sosyal ve Alt Yapı Hizmetleri veren kurumlar başlığı altında verdiğimiz kurumlar ve adını sayamadığımız diğer tüm kurumların kendine özgü çalışma şekli ve iç işleyişi vardır. Bu kapsamda kurum kültürü kurumun çalışma şeklini veya faaliyetlerinin sonucunu etkileyen, belirli insan topluluklarınca oluşturulan ve kurum çalışanları tarafından paylaşılan değerler, inançlar, beklentiler, normlar ve semboller bütünüdür. Her kurumsal kültür kendine göre tektir ve kurumsal davranışa yol gösteren bir araçtır. Bir kurumun kendi içinde ilkeleri, hedefleri ve standartları, algısı, anlayışı ve kuralları vardır. Dolayısıyla kurum kültürünün sürdürülmesi, aktarılması, kurumda işlerin belli bir düzen akışı içinde sürdürülmesi kurum hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yürümesi için önem arz etmektedir. Bu nedenle kurum içinde çalışanların yanı sıra kurumsal hizmetlerden yararlanan insanlar da bu işleyişe saygı göstermelidir.

Common Social and Infrastructure Areas within Cities:

1. Water
2. Electricity
3. Parks, Gardens
4. Sewage
5. Public Transport
6. Traffic, Roads and Parking Areas
7. Public Areas (Schools, universities, health centres, hospitals, etc.)
8. Libraries
9. Social Facilities...

1.3 Corporate Culture

Institutions that we provide under the title of “Institutions that provide Common Social and Infrastructure Services in Urban Life” and all other institutions that we cannot list have their own way of operation and internal functioning. In this context, corporate culture is the set of values, beliefs, expectations, norms and symbols, which are created by certain human groups and shared by employees of an institution, and which affect the way the institution operates or the results of its activities. Each corporate culture is unique in its own way and is a tool that guides corporate behaviour. An institution has its own principles, goals and standards, perception, understanding, and rules. Therefore, maintaining and transferring the corporate culture and maintaining a regular flow in the institution are important for the healthy functioning of the institution's services. For this reason, along with those working within the institution, people who benefit from corporate services, should also respect this process. Any individual's requesting privileges for himself/herself or

Herhangi birinin kendisi için ayrıcalık istemesi veya israf edencesine sunulan hizmetleri kullanması toplumdaki diğer bireyleri rahatsız edeceği gibi kurumların iç işleyişlerine müdahale etmeye çalışmak da toplumsal huzursuzluğa sebebiyet verebilir. Örneğin bir okul müdürünün sınıfların yerleşim planları ile ilgili stratejilerine velilerin müdahale etmeye çalışması okulun iç işleyişine müdahale etmek anlamına geleceği gibi okulda verilen eğitimin kalitesini düşürmeye neden olabilir. Kurumsal işleyişin, hizmet akışının sağlıklı yürütülmesine neden olabilir. Bir hastaneye randevusuz geldiği halde muayene olmaya çalışan bir birey hem iş akışını aksatabilir hem de gerçekten ihtiyacı olan bir başkasının sağlık hizmeti almasını engelleyebilir. Bu nedenle toplumsal yaşamın bir gereği olarak kurumların iç işleyişi ve kurallarına uymak son derece önemlidir.

1.3.1 Kent Yaşamında Ortak Sosyal ve Alt Yapı Hizmetleri veren Kurumlar

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ: Bir şehirde hemen hemen her alanda hizmet veren Büyükşehir Belediyelerinin yetki alanlarındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yolların düzenlenmesi, çevre, tarım alanları ve su havzalarının korunması, ağaçlandırma, toplu taşıma hizmetleri, su ve kanalizasyon hizmetleri, sağlık, eğitim, ve kültür hizmetleri, parklar, hayvanat bahçeleri, kütüphane, müze, spor, kapalı ve açık otopark, dinlenme, eğlence mekanları hizmetleri, Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek

using the services provided in a wasteful manner will disturb other individuals in the society, and trying to interfere with the internal functioning of institutions may cause social unrest. For example, parents' trying to interfere with a school principal's strategies regarding the layout of the classrooms may mean interfering with the inner operation of the school, and this may reduce the quality of education given at that school. It may cause unhealthy running of corporate operation and service flow. An individual who comes to a hospital without an appointment and tries to be examined can both disrupt the work flow and prevent someone else who really needs it from getting health care. For this reason, it is extremely important to comply with the internal functioning and rules of institutions as a requirement of social life.

1.3.2 Institutions that provide Common Social and Infrastructure Services in Urban Life

METROPOLITAN MUNICIPALITY: Metropolitan municipalities, which provide services in almost all areas in a city, has many tasks such as arranging squares, boulevards, streets and main roads, protecting the environment, agricultural areas and water basins, planting trees, providing public transportation services, as well as water and sewerage services, and health, education, and cultural services, parks, zoos, libraries, museums, sports, indoor and outdoor parking, recreation, entertainment venues services, health centres, hospitals, mobile health units, providing, developing and establishing social facilities all kinds of social and cultural services for adults, the elderly, the disabled, women, youth and children, and

ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak, doğal afetlerle ilgili planlamalar ve hazırlıklar yapmak gibi bir çok görevleri vardır. Belediyeler, bir taraftan mevcut hizmetleri geliştirerek daha büyük nüfusa daha kaliteli hizmet sunmak zorunluluğu ile karşı karşıya kalırken, bir taraftan da değişen dünya ve ülke şartları çerçevesinde yeni ve modern hizmetleri sunmakla yükümlüdürler. 1580 sayılı Belediye Kanunu'nda belirtildiği gibi Belediye Hizmetleri, belde sınırları içinde yaşayan yerel halkın yararlanacağı yöresel ve beldesel ihtiyaçları karşılamaya yönelik olup, halkın beşikten mezara kadar faydalanacağı bir dizi hizmeti kapsamaktadır. Kentlerde bu kadar geniş bir perspektifte hizmet veren belediyelerin bu hizmetlerini ve ortak alanlarını kullanan kentlilerin de kullanım sırasında uyması gereken kurallar ve sorumlulukları vardır. Türkiye son on yıl içerisinde en büyük göçü alan ülke olarak büyük kentlerde ani ve aşırı nüfus artışı nedeniyle belediye hizmetlerinde büyük bir yük altına girmiştir. Sınır şehri olan Gaziantep, Kilis, metropol kentlerimizden biri olan İstanbul bu sorunun yaşandığı en belirgin illerimiz arasında yer almaktadır. Bu noktada bireyler yaşadığı kente aidiyet bilinci ile yaklaşmalı ve bu alanları kullanırken özel hassasiyetle yaklaşmalıdır. Örneğin;

1. Kamu malına zarar verilmemelidir.
2. Kamu/Özel kurum ve kuruluşların verdiği hizmetlerden faydalanırken bunların kurallarına uyulmalıdır.

establishing social facilities for this purpose, opening, operating, or causing to operate vocational and skill training courses, cooperating with universities, colleges, vocational high schools, public institutions and non-governmental organisations while carrying out these services, developing plans and making preparations for natural disasters. While municipalities are faced with the obligation to provide higher quality services to a larger population by improving existing services, they are, on the other hand, liable to provide new and modern services within the framework of changing world and country conditions. As stated in the Municipal Law No. 1580, municipal services are aimed at meeting local and municipal needs of local people living within the boundaries of the town and include a series of services that people will benefit from the cradle to the grave. There are also some rules that must be followed by citizens who use these services and common areas of municipalities that serve in such a wide perspective in the cities, and They also have their own responsibilities during such usage. As the country that has received the largest migrant influx in the last ten years, Türkiye has gone under a great burden in municipal services due to the sudden and excessive population growth in metropolitans. Border cities, Gaziantep and Kilis, and Istanbul, the biggest city in Türkiye, are among the most notable cities where this problem is experienced. At this point, individuals should approach the city they live in with a sense of belonging and demonstrate a special sensitivity when using these areas. For example:

3. Trafik kurallarına uyulmalı, trafikteki her birey birbirine saygı duymalıdır.
4. Toplu taşıma araçlarında kurallara uyulmalı bu kurallar bilinmiyorsa hızlı bir şekilde öğrenilmelidir.
5. Doğal Kaynaklar ve enerji kaynakları israf edilmeden tüketilmelidir.
6. Çevre ve gürültü kirliliğine neden olabilecek her türlü davranıştan uzak durmalıdır.
7. Parklar, bahçeler, kütüphaneler gibi ortak alanlarda diğer insanları rahatsız edebilecek davranışlardan kaçınılmalıdır.
8. Kamu/Özel kurum ve kuruluşların kurallarına uyulmalıdır.
9. Ücretli alınan hizmetlerin bedelleri ödenmelidir.....
10. Apartmanda yaşama kültürüne uyum sağlayarak, komşu haklarına saygı duyulmalı

1. Public goods must not be damaged.
2. While benefiting from services provided by public/private institutions and organisation, people must abide by their rules.
3. People must obey traffic rules and all individuals must respect each other in the traffic.
4. Rules must be obeyed in public transport vehicles, and if these rules are not known, they must be immediately learned.
5. Natural resources and energy sources must be consumed without wasting.
6. All kinds of behaviours that may lead to environmental and noise pollution must be avoided.
7. Behaviours that may disturb others in common areas such as parks, gardens, and libraries must be avoided.
8. Regulations of public/private institutions and organisations must be abided by.
9. Services with fees must be paid.
10. By complying with the culture of living in an apartment, rights of neighbours must be respected.

SU VE KANALİZASYON İŞLETMESİ(GAZİANTEP'TE

GASKİ): Gaziantep Büyükşehir Belediyesi bünyesinde Gaziantep şehrinde su ve kanalizasyon hizmetleri veren kurumdur. Kurum Gaziantep'te yaşayan kent insanların evlerine içme ve kullanma suyu götürmek ve atık suların yönetimi için alt yapı hizmetleri vermektedir. Kentte içme suyu hat uzunluğu 2450 km olup aynı şekilde atık su hat uzunluğu 2500 km'dir. Kurum bu hizmetleri sunarken kentlilerin kullandığı su miktarının aylık olarak hesaplanması sonucunda belli bir miktarda ücret tahsisi yapmaktadır. Böylece kentli insana daha iyi hizmet vermeyi amaç edinen kurum bu hizmetleri sunarken bir takım zorluklarla karşılaşmaktadır.

WATER AND SEWAGE ENTERPRISE (GASKİ IN GAZİANTEP):

It is the institution that provides water and sewerage services in the city of Gaziantep within the body of Gaziantep Metropolitan Municipality. The institution provides infrastructure services for bringing drinking and utility water to households in Gaziantep and for the management of waste water. The length of drinking water line in the city is 2.450 km, while the length of wastewater line is 2.500 km. While providing these services, the institution charges a certain amount of

Bunlardan en önemlisi su kaynaklarının azalmasının yanı sıra suyun israf edilmesidir. Diğer yandan geldikleri ülkelerde su faturası ödemeyen mültecilerin muslukları açık bırakarak aşırı su tüketme alışkanlıkları ve kullandıkları suların faturalarını ödememeleri de önemli bir sorundur. Atık suların tahliye edilmesi amacıyla kullanılması gereken ve çok önemli bir alt yapı tesisi olan kanalizasyonlara yabancı maddelerin atılması nedeniyle tıkanan boruların sık sık tamir edilmesi de kuruma ayrıca maddi ve manevi yük bindirmektedir. “Kentlilik Bilinci” ve “Kent Kültürüne” sahip olan insanların olumlu yönde edinecekleri bazı davranışlar bu kurumların hizmet kalitesini arttırabilir ve kolaylaştırabilir.

Su: Nüfusun hızla artması, buna karşılık su kaynaklarının sabit kalması sebebiyle su ihtiyacı her geçen gün artmaktadır. Nasa su bilimcisi Jay Famiglietti'ye göre «Dünyanın her tarafında su seviyesi düşüyor. Su kaynakları sonsuza dek yetecek değil.» Çok yakın bir gelecekte tüm dünyanın karşı karşıya kalacağı susuzluk tehlikesi kapımızı çalması an meselesidir. Bugün dünya nüfusunun üçte biri tatlı suya erişimde sıkıntı çekmektedir. Acil olarak, tedbir alınmazsa 2030 yılında bu oranın toplam nüfusun üçte ikisine ulaşacağı tahmin edilmektedir. Daha da önemlisi: En ciddi felaket senaryolarından biri de çok yakın gelecekte patlak verecek su savaşlarıdır. Avrupa'nın ortasından geçen ve 19 Avrupa ülkesi tarafından paylaşılan Tuna Nehri ve 11 Afrika ülkesi tarafından paylaşılan Nil Nehri örnekleri üzerinde düşünülecek olursak çıkabilecek savaşların boyutunu tahmin etmek çokta zor olmayacaktır. Bu nedenle her birey “Su Tasarrufunu” hayatının bir parçası haline getirmeli ve sorunun çözümünde

fee as a result of the calculation of the amount of water used by citizens on a monthly basis. Thus, the institution, which aims to provide better service to citizens, encounters some difficulties while providing these services. One of the most important of these problems is the reduction of water resources as well as the waste of water. On the other hand, refugees, who do not pay water invoices in their countries of origin, consume excessive water by leaving the taps open and do not pay their water invoices. Frequent repair of pipes that are clogged due to the discharge of foreign materials into sewers, which are a very important infrastructure facilities that should be used for the discharge of waste water, also impose a material as well as a moral burden on the institution. Some positive behaviour that people with "Citizenship Consciousness" and "Urban Culture" will acquire can increase and facilitate the service quality of these institutions.

Water: Due to the rapid increase in population and, in turn, water resources' remaining stable, the need for water is ever increasing. According to NASA water scientist Jay Famiglietti, “The water level is decreasing all over the world. Water resources will not last forever.” It is only a matter of time that the whole world will face the threat of drought. Today, one-third of the world's population suffers from the lack of access to fresh water. It is estimated that this rate will reach two-thirds of the total population by 2030 if urgent measures are not taken. More importantly, one of the most serious disaster scenarios is the water wars that will break out in the very near future. Considering the examples of the Danube River, which passes through the middle of Europe and is shared by 19

önemli bir parça olmalıdır. Bunun için neler yapılabilir sorusuna bazı önerilerimiz;

BANYO: 1- Evde en çok su banyoda harcanır. Günlük harcamamızın %40'ı banyodadır. Bozuk olan bataryaları değiştirebilir, tasarruflu duş ve batarya başlıkları alarak su tüketimini önemli ölçüde azaltabilirsiniz.

2- Dişlerinizi fırçalarken ve tıraş olurken musluğu kapatmak oldukça önemli. Hatta tıraş fırçanızı bir tas suyun içinde durulayın. Dişleri fırçalamak için bir bardak su yeterli.

3- Duş süresini kısaltmak da su tüketimini azaltmanın yolları arasında.

4- Küvette yıkanmak isterseniz sadece yarısını doldurun.

5- Banyo suyunun ısınmasını beklerken soğuk suyu bir kovaya doldurun.

6- Küvetinizi, suyun sıcaklığını kontrol ederek doldurun. Sıcak suyu sonradan iltmak su zıyanına yol açar.

MUTFAK: 1- Evde harcanan suyun %10'u mutfakta harcanır. Suyu boşa akıtmayın.

2- Ispanak, semizotu, pazı gibi yeşil yapraklı sebzeleri ayıkladıktan sonra ilk yıkama suyuna sirke koyarsanız daha kolay temizlenir.

3- Musluğun altına yıkadığınız tabakları üst üste koyduktan sonra durulamaya başlayın.

4- Sebze ve meyvelerinizi akar suyun altında yıkamak yerine, bir kabın içinde yıkayın. Yıkama sularını daha sonra çiçeklerinizi sulamak için tekrar kullanın.

European countries, and the Nile River, which is shared by 11 African countries, it will not be difficult to estimate the size of the wars that may break out. For this reason, every individual should make "Water Saving" part of his/her life and be an important actor in solving this vital problem. Our suggestions include:

BATHROOM: 1- Domestic water is mostly consumed in the bathroom. 40% of our daily consumption is in the bathroom. You can replace broken faucets, and you can significantly reduce water consumption by purchasing energy-saving shower heads and faucets.

2- It is very important to turn off the tap while brushing your teeth and shaving. You can even cleanse your shaving brush in a bowl of water. A glass of water is enough to brush your teeth.

3- Shortening the duration of shower is among the ways to reduce water consumption.

4- If you would like to bath in the tub, just fill half of it.

5- While waiting for bathing water to get warm, just fill the cold water in a bucket.

6- Fill your tub by checking water temperature. Cooling hot water leads to the waste of water.

KITCHEN: 1- 10% of domestic water consumption occurs in the kitchen. Do not waste water.

2- After sorting green-leafy vegetables like spinach, purslane, and Swiss chard, these vegetables will be more easily cleansed if you add vinegar to their wash water.

5- Elde yıkadığınızda, bulaşık durulama suyunuzu biriktirip tuvaletlere dökmek için kullanabilirsiniz.

6- Bulaşık ve çamaşır makineleriniz tamamen dolduğunda çalıştırın.

7- Makarna ve sebze haşlama sularını dökmeyin, çorbalarınızda kullanabilirsiniz.

8- Donmuş yiyeceklerin buzu çözülsün diye akar suyun altına tutmayın. Kullanmadan bir gece önce buzdolabında çözülmeye bırakın. Daha sağlıklı bir yolu tercih etmiş olursunuz.

9- Sıcak su tertibatınızda termostat ayarının çok yüksek olmamasına itina gösterin. Aşırı derecede ısınmış suyu soğuk suyla iltmaya çalışmak israftır.

MUSLUKLAR VE BAHÇE: 1- Musluklarınız su damlatıyorsa mutlaka tamir ettirin. Damlayan musluklar günde 30-200 litre suyun ziyan olmasına sebep olur.

2- Damlayan musluklarınızın altına suyun birikebileceği kaplar koyun.

3- Bahçenizi, çiçeklerinizi sulamak için günün serin saatlerini seçin. Sabah ve akşam gün batımı daha iyi zamanlardır. Öğle sıcaklığında sularsanız, buharlaşma ile suyun büyük bölümünü kaybetmiş olursunuz. Çiçeklerinizi sularken kaldırımları değil, sadece çiçekleri sulayacağınız şekilde hareket edin.

4- Yaşadığınız yerin iklimine uygun, yerli bitkileri ekin. Yerli bitkiler daha az su ve daha az bakım ile büyüyebilir

3- Start rinsing after you place plates that you washed on top of each other in the sink.

4- Instead of washing your vegetables and fruits under the running water, place them into a container. You can reuse your wash water to water your flowers.

5- When you hand wash, you can store your wash water and use it to pour into toilets.

6- Run your dishwasher and washing machine when they are fully loaded.

7- Do not pour pasta and vegetable boiling water, you can use it in your soups.

8- Do not hold frozen food under running water to defrost it. Let it thaw in the refrigerator overnight before using. You choose a healthier way.

9- Pay attention that thermostat setting in your hot water system is not set too high. Trying to warm overheated water with cold water is a waste.

FAUCETS AND GARDEN: 1- If your faucets are dripping water, have them repaired. Dripping faucets cause 30-200 litres of water a day to be wasted.

2- Place containers under dripping faucets.

3- Choose cool times of the day to water your garden and flowers. Mornings and sunsets are better times. If you water in the heat of noon, you will lose most of the water by evaporation. When watering your flowers, act in a way that you only water the flowers, not the sidewalks.

5- Kaldırım ve yerleri suyla yıkamak yerine çalı süpürgesiyle süpürün.

YAĞMUR SUYU: 1- Yağmur suyunu biriktirecek büyük su tankları büyük tasarruf sağlayabilir. Yağmur suyu özellikle bahçe sulamak ve araba yıkamak için kullanılabilir.

2- Bu tür bir su tankı için yeriniz yoksa yağmur veya kar yağdığında kovalara, leğenlere su biriktirebilirsiniz. Su kıtlığı çeken ülkelerde yağmur suyu biriktirilerek evin su tertibatına dahil edilebilmektedir.

SU KAYNAKLARINI KİRLETECEK

İÇERİKLERDEN UZAK

DURUN: 1- Kâğıt, metal, ahşap, plastik tekstil ürünleri ve pil gibi farklı atık tiplerini onlar için ayrılan özel konteynerlere atarak geri dönüşüme katkı sağlayabilirsiniz.

2- Evde doğal temizlik ürünleri yapmak ya da doğa dostu ürünler kullanmak hem su kaynaklarını korumak hem de plastik tüketimini azaltmak için faydalı bir uygulama.

3- Temizlik malzemeleri ve plastiklerin yanı sıra su kaynaklarına zarar veren bir şey daha var: Kullanılmış yağ atıkları! Yapılan açıklamalara göre 1 litre atık yağ, 1 milyon litre içme suyunu kirletiyor. Kullandığımız yağları lavabo giderlerine dökmeyip belediyelerin yağ atıkları konteynerlerine atarak su kaynaklarımızı ve aynı zamanda toprağın kalitesini korumanız mümkün!

4- Plant indigenous plants suitable for your location's climate. Native plants can grow with less water and less maintenance.

5- Sweep sidewalks and floors with a broom rather than washing them with water.

RAINWATER: 1- Large water tanks to collect rainwater can provide great savings. Rainwater can be used especially for gardening and washing cars.

2- If you do not have space for this kind of a water tank, you can save water in buckets and basins when it rains or snows. In countries with water scarcity, rainwater can be collected and included in the water system of the house.

AVOID SUBSTANCES THAT MAY POLLUTE WATER RESOURCES:

1- You can contribute to recycling by throwing different types of waste such as paper, metal, wood, plastic textile products and batteries into special containers reserved for them.

2- Making natural cleaning products or using nature-friendly products at home is a useful practice both to protect water resources and to reduce plastic consumption.

3- Besides cleaning materials and plastics, there is something else that harms water resources: waste oil! According to the statements made, 1 litre of waste oil pollutes 1 million litres of drinking water. It is possible to protect our water resources and also the quality of the

4- Ayrıca sebze ve meyvelerin üretilirken suya ihtiyaçları olduğunu ve bu nedenle gıda israfı konusunda da hassas olmamız gerektiğini hatırlatmak isteriz.

5- Unutmayalım!1 litre atık yağ 1 milyon litre içme suyunu kirletir.

Tüm bu önerileri okurken “Su kaynaklarının korunması ve su tasarrufu konusunda sadece benim yapacaklarım yeterli mi?” diye düşünebilirsiniz. Evet, küçük de olsa atacağınız her adım gezegenimizi korumak için çok önemli. Tam da bu noktada birlikten kuvvet doğacağını hatırlamak gerekiyor.

Evde alacağınız bu önlemlerin yanı sıra doğanın temizliği için çalışan sosyal sorumluluk projelerine de dâhil olabileceğinizi hatırlatalım. Daha yaşanabilir bir dünya bizimle mümkün!

TEAŞ VE TEDAŞ: Tüm Türkiye’de elektriğin üretim, iletim, dağıtım ve satış hizmetlerini yürüten kurumlardır. Ancak son yıllarda nüfusun artmasıyla birlikte enerji tüketiminin hızla artması küresel çevre ve iklim sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Elektriğin aşırı tüketimi doğal kaynakların bilinçsizce ve büyük bir hızla tüketilmesine neden olmuştur. Bu bilinçsizce tüketim, enerji kaynaklarının verimli kullanımını gündeme getirdiği gibi, tüketim sonucunda oluşan her türlü katı sıvı ve gaz atıkların da arıtılmadan doğaya atılmasının meydana getirdiği önemli çevre kirliliği sorununu tüm dünyanın gündemine oturtmuştur. Bu nedenle bireyler bu konuda bazı önlemler alarak

soil by not pouring used oil into the sink drains, but throwing them into municipalities’ waste oil containers!

4- In addition, we would like to remind you that vegetables and fruits need water during production and therefore we should be sensitive about food waste.

5- Do not forget! 1 litre of waste oil pollutes 1 million litres of drinking water.

While reading all these suggestions, you might think “Are just the things that I will do to protect water resources and save water sufficient?”. Yes, every step you take, no matter how small, is very important to protect our planet. At this point, it is necessary to remember that in unity there is strength.

Let us remind you that in addition to these measures you will take at home, you can also be involved in social responsibility projects working on the cleaning of nature. A more habitable world is possible with us!

TEAŞ and TEDAŞ: They are institutions that carry out generation, transmission, distribution activities and sales services of electricity throughout Türkiye. However, the rapid increase in energy consumption with the rise in population in recent years has also brought together global environmental and climate problems. Excessive consumption of electricity has led to unconscious and rapid consumption of natural resources. This unconscious consumption has brought the efficient use of energy resources to the agenda, and the grave environmental pollution problem

sorunun çözümünde önemli bir parça olabilir. Şöyle ki;

1. Yeterli doğal ışık elde ediyorsanız daha fazla aydınlatma için enerji harcanmasına gerek yoktur.
2. Evde çalışmak veya oturmak gerektiğinde en aydınlık odaya geçin ve ışığın odaya girmesine izin verin
3. Kullanılmayan ışıklar kapatılmalı ve daha fazla tasarruf için enerji tasarruflu ampüller tercih edilmeli
4. Bilgisayarlarda enerji tasarrufu için Uyku modu kullanılmalı
5. Kullanmadığınız cihazların fişini çekin
6. Isıtma sisteminizi çok yüksekte çalıştırmayın

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI:

Demokratik toplumlarda tüm ihtiyaçları devlet tek başına karşılayamaz. Bu nedenle insanlar bir araya gelerek dernek, vakıf ve sendikalar kurarlar. Bunlara Sivil Toplum Kuruluşu (STK) denir. Sivil toplum kuruluşları toplumun birlik, beraberliği ve yardımlaşmasında önemli rol oynar. Günümüzde, hızlı kentleşme neticesinde göçle gelen insanların kentlere uyumları aşamasında sivil toplum örgütleri toparlayıcı roller üstlenmektedir. Dolayısıyla bireylerin yanlış davranışlar içine girmelerini engellemektedir.

Sivil Toplum Kuruluşları; insanların tek tek yapamadıklarını el birliğiyle yapar; birlikteliği, gönüllülüğü ve dayanışmayı temsil eder. 21. yüzyılda önemli bir kavram olan sivil toplum; akademisyenlerin yanı sıra buralara gönül verenlerin de tecrübelerinden yararlanılması gereken yerlerdir. Meslek odaları, sendikalar, vakıflar, hemşehri dernekleri, engelli dernekleri ve toplum

caused by the discharge of all kinds of consumption-related solid, liquid and gas waste to the environment without any treatment has come to the fore. For this reason, individuals can play an important role in solving this problem by taking some precautions in this regard. These precautions may include:

1. If you have natural light, you do not need to consume energy for further lighting.
2. When you have to work or sit at home, choose the brightest room and allow the light come into the room.
3. Lights not in use should be switched off and for further saving, energy-saving bulb should be chosen.
4. For energy saving, sleep mode should be chosen in computers.
5. Unplug devices not in use.
6. Do not run your heating system at very high levels.

CIVIL SOCIETY ORGANISATIONS:

In democratic societies, the state alone cannot meet all needs. For this reason, people come together and establish associations, foundations and unions. These are called Civil Society Organisations (CSOs). Civil society organisations play an important role in the unity, solidarity and cooperation of a society. Today, civil society organisations play complementary roles at the adaptation stage of people who migrate to cities as a result of rapid urbanisation. Therefore, they prevent individuals from engaging in misconduct.

Civil society organisations collectively do what people cannot do individually; they represent togetherness, volunteerism and

yararına çalışmalar yapan dernekler sivil toplumları oluştururlar.

Bir ülkede demokrasinin ve ekonominin gelişmesinde sivil toplumun etkisi olduğu kadar bizlere aktif vatandaşlık anlayışını da getirir. Sivil toplum, demokratik bir toplum oluşturulmasında, devlet-toplum, birey ilişkilerinin demokratik bir şekilde düzenlenmesinde önemli bir enstrümandır. Sivil Toplum örgütlerinin yaygın olduğu ve kabul gördüğü toplumlarda sorunların, problemlerin çözümlerinin daha kolay olduğu, kurum ve kuruluşlar arasındaki ilişki ve münasebetlerinde daha medeni ve hoşgörülü bir şekilde yürüdüğü veya yürütüldüğü su götürmez bir gerçektir.

2. KENT YAŞAMINDA DOĞAL KAYNAKLARIN, ORTAK ALANLARIN KULLANILMASI VE KORUNMASI BİLİNCİ

2.1 Günümüz ve Geleceğin Dünyasında İnsanlık ve Sürdürülebilir Yaşam

Çevre sorunlarının artmasına sebep olan faktörlerden bir diğeri de mevcut tüketim alışkanlıkları ve tüketimin sürekli kamçılanmasıdır. Bunun sonucunda doğal kaynaklar; aşırı ve dikkatsiz kullanım nedeniyle bozulmaktadır. Çevresindeki kaynakları tüketen insan, birey olarak çevreyi olumlu ya da olumsuz yönde etkileme gücüne sahiptir. Çünkü toplumdaki her bireyin tüketme zorunluluğu dikkate alındığında, tüketici bireyin davranışları çevre kirliliğinin artmasına ya da azalmasına katkıda bulunmaktadır. Tüketicilerin tercihleri yani tüketim biçimleri ile ekolojik denge arasındaki etkileşim dünya geneli düşünüldüğünde ürkütücüdür. Dünya nüfusu hızla artmakta fakat nüfusa yetecek doğal kaynaklar aynı oranda artmamakta, sınırlı kalmakta hatta yok olmaktadır. İnsanı anlayabilmek, hastalık ve sağlığını değerlendirebilmek için onu çevresi ile bir

solidarity. Civil society, which is an important concept in the 21st century, is the venue where experiences of those who set their hearts on society should be benefited along with experiences of academicians. Professional chambers, trade unions, foundations, fellow citizens' associations, disabled associations and associations working for the benefit of society constitute civil societies.

Civil society has an impact in the development of democracy and economy in a given country and it also introduces us the understanding of active citizenship. Civil society is an important instrument in the creation of a democratic society and in the democratic regulation of state-society and individual relations. It is an indisputable fact that in societies where civil society organisations are widespread and accepted, problems are tackled more easily, and the relations between institutions and organisations are executed in a more civilized and tolerant manner.

1. AWARENESS ON THE USE AND PROTECTION OF NATURAL RESOURCES AND COMMON AREAS IN URBAN LIFE

1.1 Humanity and Sustainable Life in Today's and Future World

One of the factors that cause environmental problems to rise is the current consumption habits and the constant triggering of consumption. As a consequence, natural resources deteriorate due to excessive and careless use. Human beings, who consume the resources around themselves, have the power to affect the environment positively or negatively as an individual. Considering the necessity of consumption of each individual in the society, the behaviour of consumer

bütün olarak kavrayabilmek ve çevre ile arasında olan etkileşimi anlamak ve bilmek gerekir. Toplumdaki her bireyin tüketme zorunluluğu dikkate alındığında, tüketici bireyin davranışları çevre kirliliğinin artmasına ya da azalmasına katkıda bulunmaktadır. Çevre eğitimi tüketici eğitiminin konu alanlarından birini oluşturmaktadır, gerek yaygın gerekse örgün eğitim yoluyla birey, aile ve topluma ulaşmaya çalışmaktadır. Küreselleşmenin tüm hızıyla devam ettiği günümüz dünyasında, sürdürülebilirlik bilinci ve farkındalığı oluşturulmasının önemi her geçen gün artmaktadır. Sürdürülebilirlik sorunlarına yönelik çözüm geliştirmek ve önlem almak için uluslararası düzeyde girişimlerin yanı sıra ulusal ölçekte de sürdürülebilirliğe verilen önemin her geçen gün arttığı görülmektedir.

2.2 Çevrenin Tanımı

Canlı ve cansız varlıkların, etkiledikleri ve etkilendikleri dış ortamların tamamına çevre denir. Başka bir deyişle çevre; canlı ve cansız varlıkların biyolojik, kültürel, toplumsal, ekonomik performanslarını etkileyen ve ondan etkilenen etkenlerin tümüdür. Çevre doğal ve yapay çevre olmak üzere iki şekilde incelenmektedir. Doğal çevre insan elinin değmediği veya insan müdahalesine uğramamış tüm doğal varlıklar olarak tanımlanmaktadır. Hava, su, toprak, bitki ve hayvan toplulukları doğal çevreye örnek verilebilir. Yapay çevre ise insanın yapıp etmelerinin bir sonucu olarak oluşmuş çevreye denir. Yapay çevre ise, insanın doğal çevreden faydalanarak oluşturduğu yapılar; yollar, hastaneler, şehirler, köyler örnek verilebilir.

2.3 Çevre Duyarlılığı ve Çevreyi Korumak

Çevre hassasiyetinin olabilmesi için öncelikle bireysel bilincin olması gerekmektedir. Çevre duyarlılığı için bireylerin eğitilmesi ve bu sayede

contributes to the increase or decrease of environmental pollution. The interaction between consumers' preferences, that is, consumption patterns and ecological balance is frightening, considering the world in general. World population is increasing rapidly, and yet, natural resources that will be sufficient for the population, in turn, do not increase at the same rate, they remain limited and even disappear. In order to understand a person and to evaluate his/her health status, it is necessary to comprehend him/her as a whole with his/her environment and to understand and know the interaction between him/her and the environment. Considering the necessity of each individual's consumption, the behaviour of the consumer contributes to the increase or decrease of environmental pollution. Environmental education constitutes one of the subject areas of consumer education, which tries to reach individuals, families and the society through both non-formal and formal education. In today's world, where globalisation continues at full speed, the importance of creating sustainability consciousness and awareness is ever increasing. It is seen that in addition to international initiatives to develop solutions and take measures for sustainability problems, the importance given to sustainability on a national scale is constantly increasing.

1.1 Definition of Environment

The environment is all of the external environments that living and non-living things affect and are affected by. In other words, the environment is all of the factors that affect and are affected by biological, cultural, social and economic performances of living and non-living things. The environment is examined in two ways: natural and artificial environment. The natural environment is defined as all natural assets that have not been touched by humans or subject to human intervention.

bilinçlenmenin sağlanması ve toplumun da ortak akılla hareket etmesi ile mümkündür. Çevreyi tanımak ve onu sevmeyi öğrenmek ancak çevreyle etkileşime girdiğimizde gerçekleşir. Bu etkileşim sonucunda çevre ile uyumlu bir şekilde ilişki kurmayı öğreniriz.

Çevre duyarlılığının kazandırılması için küçük yaşlardan itibaren örgün ve yaygın eğitimlerin yapılması ile mümkündür. Böylece ağaç ve bitki dikmeye önem verir, geri dönüşüme değer katar ve sorumlu bir tüketici olmayı öğreniriz. Ayrıca doğal ortamları, parkları, dağları, nehirleri, sahilleri, can dostlarımız hayvanları sevmeyi, önemseyip, saygı göstermeyi öğreniriz.

Ayrıca bireylerin yaşadıkları çevrenin sorunlarına karşı tepki göstermeleri, mücadele etmeleri, uluslararası çevre duyarlılığına katkı sağlayacaktır. Günlük hayatlarında tutum ve davranışlarında çevreye karşı duyarlı hareket eden bireylerin, tüketim kültürü de değişecektir. Örneğin tek kullanımlık yaşam biçiminden yani “kullan – at” kültüründen, 3R “azalt – yeniden kullan – dönüştür” kültürüne geçilmesi, doğal kaynakları koruma ve enerji tüketiminde tutumluluk bilincinin de gelişmesini sağlayacaktır.

2.4 Çevre Kirliliği Kavramı

Dünya sağlık örgütü (WHO) çevre kirlenmesini, doğada canlı – cansız varlıklar yani insan, bitki, hayvan ve eşyalara zarar veren her şey olarak tanımlamaktadır. Dünya nüfusunun hızla artmasıyla, bireylerin barınma ve beslenme ihtiyacına yönelik üretim ve tüketim faaliyetleri çevre kirliliğine sebep olmaktadır. Çevre kirliliği insan, hayvan ve bitki türlerini olumsuz etkilenmektedir. Özellikle yaşam alanlarının daralması veya ortadan kalkması canlı türlerinin geleceğini tehdit etmektedir. Çevre kirliliğine örnek

Air, water, soil, plant and animal communities can be given as examples of the natural environment. The artificial environment, on the other hand, is the environment formed as a result of human actions. The artificial environment is the structures created by humans by making use of the natural environment, such roads, hospitals, cities, and villages.

2.3 Environmental Awareness and Environmental Protection

In order to have environmental sensitivity, individual awareness is the first and foremost requisite. It is possible to educate individuals for environmental awareness, and thus to raise awareness. In this way, it is possible for the society to act with common sense. Recognising and learning to love the environment only happens when we interact with it. As a result of this interaction, we learn to associate with the environment in a compatible way.

Raising environmental awareness is possible through formal and non-formal education from early ages. Thus, we attach importance to planting trees and plants, add value to recycling, and learn to be a responsible consumer. In addition, we learn to love, care and respect natural environments, parks, mountains, rivers, beaches, and animals, our dear friends.

Besides, individuals' reaction and struggle against environmental problems will contribute to international environmental awareness. The consumption culture of individuals who act sensitively to the environment in their daily lives will also change. For example, the transition from a disposable lifestyle, that is, a "use - throw away" culture, to a 3R "reduce - reuse - recycle" culture will also improve the awareness on the protection of natural resources and economy in energy consumption.

olarak; hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, ozon tabakasının incelmeye, radyoaktif kirlenme, gürültü kirliliği, bataklıklar, atık sular başlıca çevre sorunlarındandır.

2.5 Çevre Kirliliğinin Nedenleri ve Sonuçları

Çevre kirlenmesini, insan faktöründen bağımsız düşünemeyiz. Artan dünya nüfusunda tüketimin artmasıyla ortaya çıkan atıklar, plastikler, kimyasal atıklar, otomobillerden çıkan zararlı gazlar (emisyonlar), nükleer santrallerden çıkan sızıntılar, zehirli spreler (böcek öldürücüler, deodorant vb.) ozon tabakasının delinmesine neden olmakta, ormanların tahrip edilmesi, tarımsal suni gübreler çevre sağlığını etkilemekte ve ihtiyaç dışı (lüks) tüketim kirliliğın başlıca nedenleri ve sonuçlarındandır.

Hızla artan dünya nüfusu, sanayileşme, gelişen teknolojiyle beraber doğanın sınırsız ve karşılıksız görülmesi, tabiata hakim olma arzusu, tabiatı sürekli kar elde etmek için kullanılması çevre sorunlarının sebeplerindendir. Çevre sorunlarının artmasındaki bir diğer etken üretim ve tüketim biçimidir. Bireylerin ihtiyaç dışı mal ve hizmet tüketmeleri, yeryüzündeki kaynakların tükenmesine, tabiatın tahribatına ve çevre kirliliğine neden olmaktadır. Ekosistemin yapısının, nasıl işlediğinin bilinmemesi veya işleyişin ihmal edilmesi çevre kirliliğinin en önemli sebeplerindendir.

Çevre kirliliğine neden olan etmenlere bakıldığında dünya nüfusunun artması ve buna paralel olarak kaynakların bilinçsizce tüketilmesidir. Nüfus artışı ve aşırı tüketim sonucunda oluşan atıklar kontrol altına alınmalı, kaynaklar bilinçli tüketilmeli, alternatif enerji kaynaklarının bulunması gerekmektedir.

Sanayileşme ve kentleşmeyle beraber hızla doğanın araçsallaştırılması, tarım alanlarının yok olmasına neden olmuştur. Sanayi atıklarının denizlere karışması su kirliliğini ortaya çıkarmış ve deniz canlılarının yok olmasına neden

2.3 The Concept of Environmental Pollution

The World Health Organization (WHO) defines environmental pollution as anything that harms living and non-living things in nature, that is, humans, plants, animals and things. With the rapid increase in the world population, production and consumption activities aiming to meet individuals' shelter and nutrition needs cause environmental pollution. Environmental pollution negatively affects human, animal and plant species. The reduction or disappearance of habitats particularly threatens the future of living species. Air pollution, water pollution, soil pollution, depletion of ozone layer, radioactive pollution, noise pollution, swamps, wastewater are the main environmental problems.

2.5 Reasons and Results of Environmental Pollution

We cannot think of environmental pollution independent of the human factor. Waste, plastics, chemical waste, automobile related harmful gases (emissions), leaks from nuclear power plants, poisonous sprays (insecticides, deodorants, etc.) resulting from the rise in consumption of the increasing world population cause the ozone layer to be depleted, forests to be destroyed, and agricultural artificial fertilisers affect environmental health. Besides, redundant (luxury) consumption is one of the main causes and consequences of pollution.

Rapidly increasing world population, industrialisation, seeing nature as unlimited and unrequited, the desire to dominate nature, and the use of nature for continuous profit are the causes of environmental problems. Another factor in the rise of environmental problems is the production and consumption patterns. Individuals' consumption of redundant goods and services causes depletion of resources on earth, destruction of the nature, and environmental pollution. Not

olmuştur. Kentlerde hava kirliliğinin insan sağlığını tehdit etmektedir. Bireylerin beton yığını, doğadan koparılmış yapay çevrede yaşaması ruh ve beden sağlığında olumsuz etkileri vardır.

2.6 Çevre Kirliliğini Önlemede Kentlilerin Rollerini (Dünya Vatandaşı Olarak Hayata Geçirebileceğimiz Değerler)

İnsanlar, buldukları ekosistemlerdeki (çevrelerindeki) canlı ve cansız varlıkları etkileyerek ekosistemlerin bozulmasına yol açarlar. İnsanlar, ekosistemlerdeki doğal varlıklarla iç içe yaşarken zamanla teknolojinin gelişmesi ve doğal kaynakların bilinçsiz kullanılması sonucu doğanın dengesi bozulmuş ve birçok çevre sorunu ortaya çıkmıştır. Bilinçsizce her gün dünyamız üzerinde olumsuz izler bırakıyoruz. Doğaya verilen zararı herkesin fark etmesini sağlamak bizim için en önemli görevdir. Bu zararları engelleme bilinci olan Ekolojik korumadan da hepimiz doğrudan sorumluyuz. Sorumluluğun kendisi, eylemleri ve sonuçlarını temsil ettiği için ahlaki bir etik eylemdir ve bilinçli hareket etmek anlamına gelir. Dünya vatandaşı olarak herkes sınırları içindeki tüm canlıların niteliklerini ve haklarını kabul etmeyi, tanımayı ve takdir etmeyi, koruma standartlarına saygı göstererek çevresiyle uyum içinde yaşamayı öğrenmelidir. Tüm insanlar duyuları aracılığıyla algılama yeteneğine sahiptir. Doğanın gösterdiği güzellik, sevgi ve hatta şefkat gibi duygular algılanabilmelidir. Bu durum çevre sorunları ve dünyanın maruz kaldığı riskler hakkında daha duyarlı olmaya yol açabilir. Bu duygunun çok küçük yaşlardan itibaren aşılması gerekir ki, toplumda sorumlu ve bilinçli vatandaşlar oluşturulabilsin ve bunun sonucunda sağlıklı ve temiz bir gezegene sahip

knowing the ecosystem structure and its modus operandi or neglecting the functioning are the most important causes of environmental pollution.

Considering the factors that cause environmental pollution, the leading factors are the rise in the world population, and in parallel with this, the unconscious consumption of resources. Waste generated as a result of population growth and excessive consumption should be taken under control, resources should be consumed consciously, and alternative energy sources should be found.

The rapid instrumentalisation of nature along with industrialisation and urbanisation has led to the destruction of agricultural areas. Discharging industrial waste into the seas has resulted in water pollution and caused the extinction of sea creatures. In cities, air pollution threatens human health. Living in a concrete pile, in an artificial environment detached from the nature, has negative effects on people's mental and physical health.

2.6 Roles of Citizens in Preventing Environmental Pollution (Values that you can put into practice as world citizens)

Human beings cause the deterioration of ecosystems by affecting living and non-living things in their ecosystems (environment). While people live together with the natural assets in their ecosystems, as a result of the development of technology and the unconscious use of natural resources, the balance of nature has deteriorated and many environmental problems have emerged. Unconsciously, we leave negative traces on our world every day. Raising awareness on the natural damage is the most important task we should have. Being conscious of preventing these damages, we are all directly responsible for the ecological protection. Responsibility itself is a moral ethical act, as it represents actions and their

olabilelim. Bu sebeple ebeveynlerin ve öğretmenlerin örnek ve azimleriyle küçüklere çevrenin tüm unsurlarına saygı duymanın ve korumanın önemi öğretilmelidir.

Bu durumun tersine dönmesi için İnsanoğluna düşen görevler:

- Gerçek ihtiyaçlarının farkında olan bilinçli tüketiciler olalım.
- Doğal kaynakların korunmasında ve kullanılmasında bu dünyanın ortak değerimiz olduğunu unutmayalım ve bu konuda hepimiz dayanışma içinde olalım.
- Dünya ve çevreye karşı empati kurmayı öğrenelim çünkü Doğa'da ödül ya da ceza yoktur, davranışlarımızın sonuçları vardır.
- Düşüncelerimiz ve eylemlerimizin tutarlı bir şekilde yürütülmesine dikkat edelim.
- Çöp atmayalım ve çevreyi kirletmeyelim: Bu eylemler sonucunda. Toprağın, suyun ve havanın kalitesi düşer. Ek olarak, insanlarda hastalıklara neden olan bir dizi rahatsız edici böcek ve kemirgeni kendine çeker.
- Bireyler çöplerini (atıklarını) doğaya atmamalı, atıkların geri dönüşümü ayrıştılarak sağlanmalıdır.
- Özel (ev) ya da kamusal alanlarda, ticari alanlarda (fabrikalarda) çıkan gazlar hava kirliliğine neden olduğu için çıkışlarına filtre takılmalıdır.
- Doğaya zarar verecek maddeler (böcek öldürücü sprey, deodorant gibi) kullanılmamalıdır.
- Otomobilden çıkan gazların atmosfere yaydığı sera gazı emisyonunu azaltabilmek için alternatif ulaşım araçlarını

- consequences, and it means acting consciously. As citizens of the world, everyone should learn to accept, recognise and appreciate the qualities and rights of all living things within their borders, and to live in harmony with their environment while respecting conservation standards. All humans have the ability to perceive through their senses. Emotions such as beauty, love and even compassion shown by nature should be perceived. This may lead to being more sensitive about environmental problems and the risks to which the world is exposed. This feeling should be instilled from a very young age so that responsible and conscious citizens can be formed in the society, and we can have a healthy and clean planet in the end. For this reason, the importance of respecting and protecting all elements of the environment should be taught to children by the example and determination of parents and teachers.

In order to reverse the course of events:

- We should be conscious consumers aware of their real needs.
- Let us remember that this world is our common value in the use and protection of natural resources and we should all cooperate on this matter.
- We should learn to empathise with the world and the environment because there is no reward or punishment in the nature, there are consequences of our behaviours.
- We should pay attention that our thoughts and actions are consistent.

kullanalım: Çevreye zarar veren karbondioksit emisyonlarının yanı sıra aşırı fosil yakıt kullanımının önlenmesine yardımcı olur. Hepimiz bisiklet, toplu taşıma, tren gibi alternatif ulaşım araçlarının farkına varmalı ve bunlardan faydalanmalı ve bu şekilde çevrenin korunmasında işbirliği yapmalıyız.

- Plastik poşetleri daha az kullanalım: Plastik poşetler ve doğada çok zor yok olan malzemeler küresel ölçekte ciddi bir sorun haline geldi. Yavaş bozulma süreci, neredeyse onarılamaz sonuçlara, hayvanların ölümüne, ekolojii çok fazla etkileyen toprağın ve suyun kirlenmesine neden olur. Bu nedenle ekolojik, kumaş veya biyolojik olarak parçalanabilen torbaların kullanımıyla ilgili yeni önlemler alınmalıdır.
- Kâğıt, cam, plastik gibi atıkların geri dönüşümünü sağlayalım.
- Gelecek nesillere doğa sevgisi verebilmek için; yeşil alanlara zarar verilmemeli, ormanların korunması konusunda bilinçlendirilmeli, kamusal alanın (çevrenin) bilinçsiz şekilde kullanılması durumunda hak savunuculuğu yapılması gerekmektedir.
- Su ve elektrikten tasarruf edelim: bu, doğal kaynakların korunmasına yardımcı olur. Bu unsurları makul bir şekilde kullanmayı öğrendiğinizde, daha fazla ekolojik sistemi koruyarak kaynakların aşırı kullanımından kaçınırsınız.
- Ekolojik kampanyalara aktif olarak katılalım: Belki de en önemli faaliyettir, çünkü onun sayesinde, bugün yaşadığımız zarara neden olan alışkanlıkları tersine çevirebilmek ve daha fazlasını

- Let us not throw garbage and pollute the environment. The quality of soil, water and air deteriorates as a result of these actions. In addition, they attract disturbing insects and rodents that cause certain diseases in human beings.
- Individuals should not dispose of their garbage (waste) in the environment, recycling of waste should be ensured by sorting.
- Bireyler çöplerini (atıklarını) doğaya atmamalı, atıkların geri dönüşümü ayrıştırılarak sağlanmalıdır.
- Since the gas emitted in private (home) or public areas, commercial areas (factories) causes air pollution, filters should be installed at their outlets.
- Substances that will harm nature (such as insecticides, deodorant) should not be used.
- Let us use alternative means of transportation in order to reduce the greenhouse gas emissions released by automobiles: They help prevent carbon dioxide emissions that harm the environment as well as excessive use of fossil fuels. We should all be aware of and benefit from alternative means of transport such as bicycles, public transport, trains, and thus cooperate in protecting the environment.
Let us make less use of plastic bags: Plastic bags and materials that are hardly destroyed in nature have become a serious problem on a global scale. Slow degradation process leads to almost irreparable consequences, such as the death of animals, pollution of soil and water, which greatly affects the ecology. Therefore, new measures should be taken regarding the use of

önleyebilmek için çevre hakkında çok ciddi bir şekilde sorumlu ve düşünceli bir farkındalık yaratabiliriz.

- Yeşil alanları arttırarak orman tahribatını önleyelim.

ecological, fabric or biodegradable bags. Let us recycle waste such as paper, glass, and plastic.

- In order to instil the love of nature to future generations, green areas should not be damaged, awareness should be raised about the protection of forests, and advocacy should be made in case of unconscious use of public space (environment).
- Let us save water and electricity: this helps conserve natural resources. When you learn to use these facilities rationally, you avoid over-exploitation of resources, preserving the ecological system further.
- Let us actively participate in ecological campaigns: It is perhaps the most important activity, because thanks to it, we can create a remarkably responsible and thoughtful awareness on the environment so that we can reverse our harmful habits and prevent further.
- Let's prevent deforestation by increasing green areas.

Common Human Values

3. ÖLÇME DEĞERLENDİRME

3.1- A) Beklentiler Çalışması

1. Bu eğitimden beklentiniz nedir?
2. Eğitime giriş, bu eğitimde yapılacaklar.

Bu çalışma eğitime psikolojik olarak hazırlanmayı ve grubun birbirini tanıyarak güven ortamı içinde eğitime hazırlanmalarını sağlamak amaçlıdır.

3.1- B) Geri Bildirimler

Bu bölümde katılımcıların aşağıda örnekteki iki cümle veya benzeri cümlelerle düşüncelerini sağlar.

1. Bu eğitimden beklentilerinizi ve neler yaptığınızı hatırlayınız.
2. Eğitimle ilgili düşüncelerinizi yazınız.

3. 1- C) Memnuniyet Anketi

Bu bölümde katılımcıların memnuniyetini ölçmek için mini bir anket çalışması yapılabilir.

3.1- D) Öneriler

Bu eğitim birey odaklı interaktif bir eğitimdir. Klasik bilgi aktarılan ve katılımcının aktarılan bilgiden sorumlu tutulduğu bir eğitim değildir. Bireyler kendi örnekleri ve yaşantılarıyla eğitim sürecine yön verirler. Dolayısıyla katılımcıların kendilerini tanıtmaları, birbirini tanıması, eğitime bir güven oluşturması eğitime giriş için ayrılacak bir sürede gerçekleştirilmelidir. Bunun için buz kırma oyunlarından faydalanılabilir.

3. EVALUATION AND ASSESSMENT

3.1- A) Expectations Study

1. What is your expectation from this training?
2. Introduction to training, what to do in this training.

This study aims to prepare psychologically for education and to prepare the group for education in an environment of trust by getting to know each other.

3.1- B) Feedbacks

In this section, participants are allowed to think in the following two sentences or similar sentences.

1. Remember your expectations from this training and what has been done.
2. Write down your thoughts about education.

3. 1- C) Satisfaction Survey

In this section, a mini-questionnaire can be conducted to measure the satisfaction of the participants.

3.1- D) Suggestions

This training is an individual-oriented interactive training. It is not a training in which classical information is transferred and the participant is held responsible for the transferred information. Individuals direct the educational process with their own examples and experiences. Therefore, participants should introduce themselves, get to know each other, and build trust in the trainer, in a time allotted for entry to the training. Ice breaking games can be used for this.